

Č L Á N K Y A S T U D I E

Farnost Vysoké Studnice v letech 1784-1888

(I. část¹)

V L A S T I M I L S V Ě R Á K

K historii farnosti Vysoké Studnice se dochoval poměrně dostatek archivních pramenů a bylo již o ní napsáno více článků.² Jde však většinou o dílčí studie nebo popularizující články, opakující až na výjimky základní údaje přinesené už G. Wolným a A. J. Pátkem.³ Tato studie se zabývá historií farnosti v době, kdy byla farností lokální, tj. od jejího vzniku v r. 1784 až do úplného osamostatnění v r. 1888⁴. Představitelem duchovní správy zde byl v této době lokální kaplan, zvaný v pramenech německy Lokalkaplan nebo latinsky localis, koncem tohoto období pak farář.

Vysokostudnická farnost se nachází na západní Moravě nedaleko bývalého královského města Jihlavy. Duchovním centrem farnosti je starobylý, zdaleka viditelný farní kostel ve Vysokých Studnicích, zasvěcený Nejsvětější Trojici. Obec leží 11 km východně od Jihlavy na staré císařské silnici, postavené v době panování císaře Josefa II., směřující přes Velké Meziříčí k Brnu, přibližně v polovině vzdálenosti mezi Jihlavou a Měřínem. Farnost náležela k arcikněžství jihlavskému, založenému v r. 1790, a příslušela od počátku k děkanství měřinskému, po reorganizaci církevní správy od r. 1952 k děkanství jihlavskému. Farnost leží v chladné a poměrně vysoko položené krajině uprostřed Českomoravské vrchoviny ve výšce 500-600 m n.m.

Kromě Vysokých Studnic farnost zahrnovala obec Kozlov s osadou Rytířsko a obec Věžnice a její rozsah se nikdy nezměnil. Pod duchovní správu ve Vysokých Studnicích náležela i Bažantnice, asi 0,5 km jižně od Vysokých Studnic o samotě stojící chalupa, patřící obcí s čp. 31 k Lukám nad Jihlavou. Loudilka, malá ves na okraji kozlovského katastru, náležela do r. 1890 k Otínu a patřila duchovní správou vždy k faře v Lukách. V patrimoniálním období ležela farnost na území dvou panství. Věžnice patřily ke stat-

ku Meziříčko, v letech 1627-1773 v majetku jihlavské jezuitské koleje, poté studijního fondu. R. 1790 byl statek dán do dědičného nájmu Václavu Kalcherovi a panský úřad byl přeložen do Jamného. R. 1818 přepustil V. Kalcher dědičný nájem Janu Nussbaumovi, jehož vnuk Jan panství r. 1849 od studijního fondu koupil. Po smrti jeho manželky zdědil panství r. 1899 její synovec Karel Schiller.⁵ Všechny ostatní vsi náležely k panství Luka, které koupil r. 1768 Josef baron Widmann, jehož potomci zde žili až do r. 1948. Od r. 1850 se farnost nachází nepřetržitě na území jihlavského politického okresu.

Krajina, v níž farnost leží, byla osídlena až ve 13. století během velké kolonizace. Od nepaměti zde vykonával duchovní správu farář od sv. Bartoloměje v Lukách, vsi založené zřejmě již počátkem 13. století. Románský farní kostel zde stál už asi v polovině 13. století a pravděpodobně nejstarší zmínka o louckém faráři je z r. 1378 o Petrovi de Luca.⁶ V 16. století přešlo zdejší obyvatelstvo k evangelické víře, většinou asi v době, kdy loucké panství bylo v letech 1584-1620 v držení Grýnů ze Štyrcenperka (Grün von Stürzenberg), příslušníků jihlavské patricijské rodiny luteránského vyznání. R. 1605 nechal postavit Šalamoun Grýn (někdy je též uváděn Matyáš nebo Karel Grýn) ve Vysokých Studnicích protestantskou modlitebnu. Majitelka louckého panství Blanka Polyxena hraběnka Collalto na Brtnici obsadila po skončení třicetileté války louckou faru opět katolickým farářem (1653) a r. 1665 přeměnila privátní protestantskou modlitebnu ve Vysokých Studnicích na katolickou kapli, nechala ji opravit a benedikovat. Knězem trvale obsazena nebyla, jen v ní od r. 1672 sloužil loucký farář jednou ročně o Nejsvětější Trojici mši svatou. V 18. století se počet mší rozšířil na čtyři, na Nový rok, na jeden z křížových dní s průvodem do polí, na svátek Nejsvětější Trojice a o posvícení.⁷ Jihlavský krajský hejtman Jan Kryštof Říkovský rytíř z Dobřic, majitel Luk v letech 1711-1721, založil kolem vysokostudnické kaple hřbitov se třemi hřbitovními kaplemi. Někteří autoři, ovlivnění zřejmě starobylým vzhledem kostela, kladli jeho založení i založení hřbitova do doby gotické. Tyto názory však nemají oporu v archívních pramelech.⁸

Lokální farnost ve Vysokých Studnicích vznikla v době převratných změn způsobných reformami císaře Josefa II. Císař se snažil při provádění své absolutistické osvícenské politiky oslabit moc katolické církve a dostat ji pod kontrolu státu. Zrušil nebo omezil některé církevní řády, naproti tomu pokračoval v posilování farní organizace, započatém už jeho matkou Marií Terezií. Ještě v 60. letech 18. století měly oblasti se starým osídlením do 13. století daleko hustší farní síť než výše položené kraje, osídlené po 13. století. Nejhorší stav byl na západní a na východní Moravě. Problém nedostatečného počtu far při neustálém růstu počtu obyvatelstva v českých zemích vyvstal naléhavě kolem r. 1770, kdy se začaly stále častěji množit projevy tajného nekatolictví. Šlechta i církevní hierarchie se již předtím snažily rozmnožit počet far rozdělováním rozsáhlých farních obvodů a zřizováním lokálních kaplanství. Tento způsob byl oblíbený hlavně u šlechty, neboť každoroční pravidelný kanonický příděl (portio canonica), povinně zaručený již při vzniku nové farnosti, byl u kaplanství ve srovnání s farnostmi jen o málo více než poloviční.⁹

Důležitým krokem ke zlepšení církevní organizace na Moravě bylo zřízení brněnského biskupství bulou papeže Pia VI. z 5. prosince 1777. Papež zároveň povýšil olomoucké biskupství, zahrnující do té doby území celé Moravy a Slezska, na arcibiskupství.

Brněnské biskupství zahrnovalo území celé západní Moravy a patřil k němu i děkanát měřínský. Prvním biskupem se stal Matěj František hrabě Chorinský (1777-1786), za jehož episkopátu vznikly v brněnské diecézi 103 nové farnosti.¹⁰

Ze zabaveného klášterního majetku zřídil Josef II. náboženský fond spravovaný Náboženskou maticí, určený hlavně k rozmnožení a udržování far.¹¹ Císařskou instrukcí bylo v r. 1782 nařízeno budování nové farní organizace. V každé osadě, která měla aspoň 700 obyvatel a byla vzdálena od farního kostela hodinu pěšky, měla být zřízena nová farnost nebo lokálie. Podle tohoto nařízení přibýlo na Moravě v brzké době asi 300 nových farností a lokálních farností udržovaných z náboženského fondu. Zároveň bylo pro tyto nové fary zrušeno odvádění desátků.¹² K těmto novým farnostem patřila i lokálie ve Vysokých Studnicích, zřízená podle dvorského dekretu z 20. listopadu 1783. U loucké fary zůstalo městečko Luka s vesnicemi Horní Bítovčice, Otín, Předboř, Svatoslav a Loudilka na panství louckém, Velký Beranov, Malý Beranov (dříve U mostu, Beranauer Brücke) a Nové Domky na panství velkoberanovském, Puklice, Farkaška, Petrovice a Brádló, patřící k puklickému statku a Jeclov, o nějž se dělil statek v Lukách a v Puklicích.¹³ Fara ve Vysokých Studnicích náležela k tzv. farám svobodné kolace, jejím patronem byla Náboženská matice, duchovního schvaloval brněnský biskup na návrh biskupské konzistoře.

Vyčleněním z loucké farnosti byly splněny podmínky pro snazší dosažitelnost jednotlivých vesnic ze sídla fary, Věžnice jsou od Vysokých Studnic vzdáleny půl hodiny pěšky, Kozlov tři čtvrtě a Rytířsko hodinu. Obyvatelé Rytířska chodili do kostela Nalezení sv. Kříže v Jamném, kam měli podstatně blíže než do Vysokých Studnic. Na jamenského faráře (lokální farnost zde byla zřízena r. 1785, trvale obsazena však byla až r. 1826) se obraceli i v případě náhlého zaopatření nemocného. Byla to stará praxe, proti níž vysokostudniční kněží nikdy nic nenamítali. S rytířskými farníky se setkávali jen při křtu, úvodu, svatbě nebo pohřbu.¹⁴

Kolem r. 1795 měla farnost 126 domů, z toho Vysoké Studnice 40, Kozlov 44, Věžnice 35 a Rytířsko, patřící ke Kozlovu, 7 domů. Do r. 1880 vzrostl jejich počet na 188.¹⁵ Obyvatel žilo v r. 1784 ve farnosti 806. Jejich celkový počet známe z let 1794-1867 bez jediného chybějícího údaje.¹⁶ Počet obyvatel v některých letech silně kolísal, z roku na rok až o několik desítek.¹⁷ V r. 1880 žilo ve farnosti 1210 obyvatel.¹⁸ Obyvatelstvo farnosti bylo ryze české. Ačkoli německý jazykový ostrov kolem Jihlavy byl vzdálen jen přes hodinu cesty, Němci se ve farnosti neusazovali. Lidé se živili téměř výhradně zemědělstvím, v malé míře řemeslem nebo živnostmi.

Obyvatelstvo farnosti vyznávalo s výjimkou několika málo Židů výhradně katolickou víru. Nekatolíci se ve farnosti nevyskytovali. První nekatolík, evangelického reformovaného vyznání, se přistěhoval na kratší dobu až v samém konci 19. století.¹⁹ Nebezpečí rozšíření protestantské víry ze sousední loucké nebo brtnické farnosti tu přitom hrozilo neustále. Po vydání tolerančního patentu v r. 1781 se sice k protestantskému vyznání ani ze statku Meziříčko ani z panství Luka nikdo nepřihlásil, avšak z blízkých Puklic, náležejících k loucké faře, se v r. 1782 přihlásilo 23 osob zčásti k augšpurské konfesi a zčásti k víře helvetské, aniž by přesně rozeznávali rozdíl mezi nimi. Ze sousedního panství brtnického se k evangelické víře přihlásilo 119 osob.²⁰ Příslušníků židovské víry nežilo ve farnosti nikdy mnoho, ale byli zde přítomni téměř po celé období. Vinopalnu v Kozlově čp. 6 vlastnila v letech 1798-1907 rodina Poláková, krátkou dobu

kolem r. 1800 měli Židé v pronájmu vinoplanu čp. 22. Z Vysokých Studnic máme zprávu o židovské rodině Deutschových, která žila od r. 1800 ve vinopalně čp. 29, po ní ji pak měla postupně od r. 1820 rodina Sabelova, od r. 1825 rodina Bauerova a od r. 1865 rodina Kohnova.²¹ Židé se krátce objevili (přínejmenším v letech 1854-55 a 1861) i na Rytířsku, pravděpodobně v hostinci čp. 1. Celkový počet Židů ve farnosti nepřesáhl v letech 1839-67 číslo 17. Jejich přítomnost pravděpodobně nepředstavovala pro katolickou víru žádné nebezpečí, o jejich soužití s katolickou většinou není zpráv.

Kaplan byl duchovním správcem a nejdůležitější osobou ve farnosti, ustanovován, případně odvoláván byl biskupem. K jeho hlavním povinnostem patřilo konat bohoslužby, přisluhovat svátostmi, starat se o chudé, o mravní a duchovní život farníků. Zvláštní pozornost měl věnovat výchově mládeže a péči o nemocné. Kaplan představoval jako hlava farní obce nejen církevní, ale i státní autoritu, neboť jejím jménem ohlašoval z kazatelny četné státní příkazy. Podíl kaplanů a farářů na světské administrativě koncem 18. století podstatně vzrostl a přežíval až do 20. století.²²

V letech 1784-1888 se ve Vysokých Studnicích vystřídalo sedm duchovních. Prvním lokálním kaplanem jmenoval brněnský biskup 19. 8. 1784 Karla Kosa, narozeného r. 1852 v Jihlavě. Měl za sebou šestileté působení v Brtnici, ve Vysokých Studnicích působil 10 let a 5 měsíců. Antonií hraběnkou Widmannovou, roz. Clamovou byl prezentován a 30.12. 1794 biskupským úřadem investován (uveden) na místo faráře v Lukách. Od r. 1811 zastával úřad děkana měřínského. Zemřel v Lukách 23. 11. 1819 a jeho náhrobní kámen stojí při jižní straně kostela sv. Bartoloměje.²³ Po něm spravoval farnost od 19. 4. 1795 do r. 1811 Josef Lojek, narozený 17.3. 1755 v Radňovicích na panství žďárských cisterciáků. Do Vysokých Studnic přišel po předchozím dvouapůlletém působení v Radošíně na velkomeziříčském panství od r. 1781 a jako bývalý kooperátor v Lukách.²⁴ R. 1811 byl přeložen do Svatky (od 18. 12.), kde zemřel 9. 2. 1819.²⁵ Jeho nástupce František Ferenčák se narodil r. 1779 v uherské Skalici. Nejméně od února 1807 je doložen v matrikách jako kooperátor v Lukách, do Vysokých Studnic přišel koncem r. 1811 a po pěti letech byl koncem r. 1816 přeložen do lokálie v Rudě u Velkého Meziříčí. Od 26. 2. 1835 do r. 1851 vedl duchovní správu v Medlově na židlochovickém panství, kde také 10.10. 1854 zemřel.²⁶

Nejvýraznější osobností ze všech duchovních správců byl Jan Purdina, působící ve farnosti plných 52 let a do r. 1990 zde jako jediný správce farnosti pohřbený.²⁷ Narodil se v r. 1782 v Ottentálu v Uhrách (dnes Doľany u města Modra v okr. Bratislava - venkov). Po ukončení teologických studií v Olomouci r. 1806 byl vysvěcen a jmenován kooperátorem v Opatově na Třebíčsku a později v Jemnici. Do Vysokých Studnic nastoupil r. 1817 jako lokální kaplan a u příležitosti svého padesátiletého působení ve farnosti byl jmenován farářem pro svou osobu (ad personam).²⁸ Zemřel, milován svými farníky, 7. 5. 1869 a na jejich přání byl pohřben na místním hřbitově na čestném místě vpravo od vchodu do kostela. Jan Purdina byl synovcem Jiřího Palkoviče, významného slovenského obrozence a kanovníka v Ostrihomi.²⁹ Byl natolik znám v celém okolí, že ho v drobné epizodě z jeho života zachytila spisovatelka Františka Stránecká v povídce Skromný sluha Páně.³⁰ Znala ho i řada cizích lidí, projíždějících častěji po císařské silnici, vedoucí hned za farskou zahradou.

V myslích farníků přežíval ještě po celá desetiletí. Ještě po 44 letech přicházela na Purdinův hrob jedna ze sester III. řádu sv. Františka v Jihlavě a zdobila ho květinami

a farníci se za něho v neděli před mší svatou pomodlili Otčenáš. V r. 1913 zapsal farář Cyril Mašíček několik vzpomínek lidí na něho. Rád prý pokuřoval z krátké dýmky, choval pro své potěšení včely a dvě nebo tři ovce a stále prý vzpomínal na své rodné Slovensko. Ve vysokém věku, když už nebyl schopen sloužit denně mší svatou, vykonával pohřby tak, že rakev nechal přinést před faru, kde vykonal patřičné modlitby a na rakev nasypal trochu hřbitovní hlíny. Pak byla rakev přenesena na hřbitov.³¹ Ze zápisu C. Mašíčka o tom, že celá farnost si přála, aby jeho hrob byl ponechán, dokud vydrží kříž na jeho hrobě, cítíme již náznak pověsti.³²

Purdinovým nástupcem se stal František Kvapil, narozený r. 1840 v Ivani u Pohořelic. Po vysvěcení r. 1865 se stal kooperátorem ve Stonařově (do 12. 3. 1869), pak byl na krátkou dobu (do 19. 8. t.r.) dosazen jako administrátor v Pavlově u Třeště, odkud se vrátil zpět do Stonařova. Za necelý měsíc (16. 9.) se stal farářem ve Vysokých Studnicích, odtud byl r. 1874 přeložen na faru do Vílance, kde působil jako farář a konzistorní rada ještě počátkem 20. století. Zemřel v r. 1907.³³ Počínaje Kvapilem užívali už všichni duchovní titulu farář. Novým farářem se stal 27. 2. 1874 Christian Sohn, narozený r. 1833 v Brně. V r. 1871 působil jako kooperátor na faře v Lulči u Slavkova³⁴ a r. 1874 přišel do Vysokých Studnic jako bývalý farář v Březí ve velkomeziříčském děkanství. Z farnosti odešel před 20. dubnem 1879. Počátkem 20. století žil na odpočinku v Klein Schweinbarth v Dolním Rakousku, zemřel 4. 9. 1913 v Tišnově.³⁵ Posledním v řadě správců lokálie byl Josef Skála od 16. 8. 1880 do září 1891. Brtnický rodák (nar. 12. 10. 1850) se stal po vysvěcení v r. 1876 na krátkou dobu kooperátorem ve Vranově u Brna (?) a ještě téhož roku v Zábrdovicích u Brna. Po jedenáctiletém působení ve Vysokých Studnicích odešel do Havraníků (dříve Kaidling) u Znojma a počátkem 20. století byl farářem a konzistorním radou v Březníku u Náměště.³⁶

Téměř pokaždé před nastoupením nového duchovního spravoval farnost kratší čas administrátor.³⁷ Kromě posledního to byli vždy kooperátoři z Luk. Před nastoupením Karla Kosa administroval ve Vysokých Studnicích asi 5 měsíců Josef Lojek, František Ferenčák asi měsíc a půl před svým ustanovením kaplanem, před příchodem Jana Purdiny 4 měsíce Michael Kos, po Purdinově smrti půl roku Antonín Smejkal a před příchodem Christiana Sohna 2 měsíce Tomáš Ševčík. Jediným administrátorem, který nebyl louckým kooperátorem, byl jamenský farář Jan Korčič od května 1879 do srpna 1880.³⁸ Také když musel kaplan na krátký čas odcestovat, požádal o zastupování faráře v Lukách nebo v Jamném.

Farní kostel Nejsvětější Trojice ve Vysokých Studnicích stojí na jednom z nejvyšších míst farnosti v nadmořské výšce 597 m. Stojí osamoceně asi 150 m za vsí, obklopen hřbitovní zdi s kaplemi. To vše zvyšuje jeho monumentální dojem při pohledu z dálky, ačkoli jde o stavbu nevelkou. Od kostela je daleký výhled, zvláště západním a jihozápadním směrem do jihlavského okolí a až na kopce severně od Jihlavy, ležící už v Čechách. C. Mašíček vyjmenoval 22 vesnic, které jsou od kostela vidět,³⁹ a na kostel lze prý dohlédnout až od Moravských Budějovic. Společně s kostelem na Křemešníku a v Havlíčkově Borové tvoří trojici vysoko položených kostelů zasvěcených Nejsvětější Trojici, z nichž je podle lidového podání údajně vidět z jednoho na druhý. Není proto divu, že tato dominanta kraje vešla i do básní, písní a pověstí.⁴⁰

Kostelní stavba zachovává všechny formální znaky gotické stavby (zejména polygonální presbytář), umocněné navíc ještě výjimečnou polohou v terénu. Všechny tyto

znaky přímo vybízejí posunout dobu vzniku kostela daleko před rok 1605 a zařadit ho mezi kostely postavené již v době gotické. Tuto nápadnou podobu lze vysvětlit určitým konzervativismem stavitelů českobratrských a protestantských modliteben a také tím, že jiné vzory než z doby gotické nebyly ještě počátkem 17. století k dispozici. Kostel je jednoduchá orientovaná stavba beze slohu s věží v západním průčelí, kterou se vchází do kostela, a s trojbokým presbytářem na východě. Presbyterium je osvětlováno třemi hrotitými okny gotického tvaru bez kružeb a je překlenuto původní valenou výsečovou klenbou bez žeber. V 1. polovině 20. století bylo prostřední okno zazděno. V kamenných rámech oken byly na venkovní straně vsazeny železné háky, na nichž byly zavěšeny železné okenice, aby mohl být kostel útočištěm při vpádu nepřítele. Loď kostela s plochým stropem je od presbytáře oddělena vítězným obloukem románského tvaru. Je nedostatečně osvětlována dvěma hrotitými okny (po jednom na severní a jižní straně), stejně velkými jako v presbytáři. Boční vchod do lodi byl původně v severní zdi v místech, kde je zazděn pouze zvenku viditelný pěkný kamenný portál s polokruhovým obloukem, ozdobený pětilistými a dvojpětilistými růžemi a nahoře v oblouku štítkem s křížkem a se zkratkou jména Ježíšova v podobě i h s. Boční vchod byl pravděpodobně pro nepříznivé povětrnostní podmínky, trvající po větší část roku, přenesen někdy před r. 1804 na jižní stranu. Kruchta spočívá na masivní valené klenbě, má zděnou poprseň a je zřejmě původní. Světlo na ni přichází dvěma malými hrotitými okénky, po jednom z každé strany.

Čtyřboká, na rozích rustikovaná hranolová věž s malými čtvercovými okénky byla původně nižší, zdivo sahalo jen o něco málo výše než strop lodi. Nad zdivem byl asi dřevěný nástavek se zvony. V letech 1718-20 věž prošla celkovou rekonstrukcí. Horní dřevěná část byla stržena, zdivo zvýšeno o nejvyšší část se třemi malými hrotitými okny a věž byla zastřešena pěti báněmi, z nichž prostřední byla pravděpodobně největší a nejvyšší a čtyři boční na rozích pak menší a nižší. Sešlé báně byly r. 1788 sňaty a věž dostala nízkou oplechovanou stanovou střechu s malou cibulí a křížem. Do původního malého okénka v průčelí věže nade dveřmi dal Říkovský zasadit svůj znak vytesaný do kamene a pod ním kamennou desku s nápisem: Hochgebohrner Ritter Herr Johann Chrystoph Rzikovský von Dobrtschitz, des Röm. Kays. auch in Hispanien, zu Hungarn und Boheim König: Mayestät König. Haupt = Mann dess Iglauer Creysses im Marggraffthumb Mähren.⁴¹ V Říkovského erbů je v oválném štítu s kartuší ruka držící 3 řemdichy, nad štítem šlechtická koruna. O něco výše nad znakem je zasazena druhá, menší elipsovitá vápencová deska s nápisem:⁴²

HONORI AC VENERATIONI
SANCTISSIMAE TRIAE DIS
POSVIT

Do věže nechal Říkovský zavěsit zvon odlitý v r. 1719.

Do kostela se vchází síní v přízemí věže. Síně měla původně asi trámový strop a vedlo z ní zřejmě dřevěné schodiště na kůr a na věž. Pravděpodobně v r. 1720, zároveň s výstavbou hřbitovních kaplí, byla síně překlenuta plackovou klenbou, vykazující shodné znaky s klenbami v kaplích. Místo dřevěných schodů do věže byl na jižní straně věže vystavěn cihlový přístavek s dřevěným šnekovitým schodištěm na kůr. Horní třetina

přístavku byla dřevěná a k r. 1804 se uvádí, že prkenné schodiště bylo ve špatném stavu. Později, v průběhu 19. století, byly prkenné schody nahrazeny tesanými trámy a vršek přístavku byl dozděn.

Sakristie původně stávala na severní straně kostela. Při otloukání omítky v r. 1910 bylo zjištěno, že v severním boku presbytáře je zazděný vchod do dřívější sakristie. Na jižní straně presbytáře byla postavena r. 1788.⁴³ Také sakristie byla přeložena na jižní stranu pro nepříznivé povětrnostní podmínky. Kostel jimi značně trpěl, byl tmavý, vlhký a studený, bylo nutno často větrat, lepší paramenta⁴⁴ i prádlo se přechovávaly na faře a potřebné věci se do kostela přinášely. Nepříjemný byl v kostele průvan, proto se venkovní dveře do sakristie a boční dveře do kostela na zimu ucpávaly.

Své zemřelé pohřbívali obyvatelé dnešní vysokostudnické farnosti na hřbitově u farního kostela v Lukách od středověku až do doby, než byla fara ve Vysokých Studnicích trvale obsazena. Ačkoli Jan Kryštof Říkovský založil v r. 1720 u studnického kostela hřbitov se třemi kaplemi, pokračovali v pohřbívání v Lukách až do r. 1784.⁴⁵ Ve Vysokých Studnicích ukládali po r. 1720 své zemřelé místní obyvatelé jen v malé míře a na vlastní přání. Původní hřbitov byl v porovnání s jeho dnešní velikostí velmi malý, jeho rozměry spolehlivě určuje poloha hřbitovních kaplí. Kaple na východní straně hřbitova stály v jeho rozích, kaple před hlavním vchodem do kostela stála uprostřed západní hřbitovní zdi. Hřbitov s kostelem byl tedy symetrický podle osy západ - východ. Symetrie byla porušena v r. 1902 po rozšíření hřbitova na jižní stranu a později i na stranu severní. Symetrii potvrzovaly i vchody na hřbitov, jeden byl mezi oběma kaplemi na východní straně a dva na západní po obou stranách kaple. Hřbitov neměl hlavní kříž. Místa na hřbitově se nezakupovala, první zakoupila r. 1877 rodina Vrbických z Rytířska (vlevo od hrobu faráře Purdiny) za 25 zl, splacených jednou provždy ve prospěch kostela.⁴⁶ Správu hřbitova, od vsi vzdáleného 130 m, vedl farář. Hřbitov (pozemková parcela č. 791) byl majetkem kostela a právo vlastnické k němu bylo zapsáno v pozemkové knize na základě protokolu z 25. 7. 1882, č. 65.⁴⁷

Kaple na nově zřízeném hřbitově měly zpočátku stejné bání jako kostelní věž. Pravděpodobně r. 1788, současně s kostelní věží, dostaly kaple jehlanovité střechy stejného tvaru jako věž. Kaple s klenbami, oltáři a štukovým obrazem Seslání Ducha svatého v západní kapli nechal Říkovský zřídit pro poutníky, kteří přicházeli ke kostelu o svátku Nejsvětější Trojice ve velkém množství, dokonce i z Jihlavy a německých vsí v okolí. Pro ně se konalo v jedné z kaplí kázání německy (v kostele česky), ve druhé byla sloužena mše a ve třetí byl umístěn Boží hrob. Pro udržování kaplí založil Říkovský navěky nadaci v sumě 1000 zl. na šestiprocentní úrok.⁴⁸ Po r. 1784 se v kaplích konávala až do r. 1870 slavnost Božího Těla. Podle inventáře fary z r. 1804 se již tehdy používalo jedné hřbitovní kaple jako umrlčí komory⁴⁹. Byla to kaple za presbytářem na epištolní straně kostela⁵⁰ a byly v ní uloženy máry a další pohřební předměty. Márnice postavená vpravo před současným hlavním vchodem na hřbitov, přizpůsobená architektonicky ostatním kaplím, byla postavena až r. 1966.⁵¹

Fara byla postavena r. 1786 jako poslední dům s čp. 34 na horním konci vesnice při cestě ke kostelu. Byl to přízemní dům se čtyřmi místnostmi, přestavěný po požáru v r. 1904, za farou stál chlév a dřevník a až k císařské silnici se táhla zahrada o ploše 7 arů 88 m². Před farou byla malá zahrádka na květiny. Fara měla vlastní studnu, k níž byla r. 1871 pořízena pumpa za 12 zl. r. č.

Všechny církevní stavby bylo nutno často opravovat. V r. 1821 byla opravována jak fara tak kostel, který byl nově omítnut a pokryt novým šindelem. Velké stavební úpravy prodělala fara a zčásti také interiér kostela v letech 1880-81 po nastoupení nového faráře J. Skály. Všechny, i drobné opravy na faře, nacházející se ve velmi špatném stavu, J. Skála podrobně popisuje. Při dalších opravách v r. 1886 byl kostel i s věží zevnitř opraven a obílen, též kaple a hřbitovní zeď, nákladem 300 zl., k čemuž přispěl náboženský fond jednou třetinou.⁵²

Ve studnickém kostele stál zděný oltář neznámého stáří, opatřený r. 1830 novým tabernáklem⁵³ a před r. 1860 novým obrazem Korunování P. Marie, který nahradil starší obraz se stejným námětem od malíře Antonína Šrámka z Polné.⁵⁴ V kostele stál i postranní oltář s pěkným obrazem sv. Antonína z Padovy a s dřevěnou sochou P. Marie. R. 1880 našel farář Skála ležet ve věži v prachu sochy Jana Křtitele a Jana Evangelisty a dvě sošky andělů, nechal je znovu natřít a použil je k výzdobě oltáře. Protože hlavní oltář byl příliš nízký, dal r. 1886 zhotovit kolem sochy Panny Marie oblouk s 12 hvězdami. Aby se zvýšil ještě více, byl opatřen r. 1887 zdobeným postamentem (podstavcem). Tabernákl byl pozlacen a ozdoben novým pozlaceným křížem, zcela setřený oltářní obraz Nejsvětější Trojice byl nahrazen obrazem novým s tímž námětem. Obraz s novým rámem i pozlacení oltáře obstaral pozlacovač a písmomalář Adolf Rabusky z Jihlavy za sumu 170 zl., získanou sbírkou mezi farníky.⁵⁵

Studnický kostel měl ve starší době dva zvony, z nichž menší byl asi od r. 1867 puklý. Větší byl odlit r. 1719 zvonařem Michaellem Sigmundem Kerckerem z měděné zvonoviny a byly na něm dva obrazy, kříž a P. Marie, a nápis: S. MATER DEI ORA PRO NOBIS. A. 1719 GOSS MICHL SIGMUND KERCKER⁵⁶ Při spodním průměru 58 cm vážil 112 kg, během 1. světové války odevzdán nebyl. Menší zvon o váze asi 1 centnýře byl pořízen krátce po vystavění kaple a byl na něm vyobrazen kříž a nápis: R. G. SS. 1610.⁵⁷ V r. 1883 požádal farář Skála konzistoř o povolení k odlití aspoň 2 1/2 centového zvonu, byl však povolen jen 180 liberní. Starý puklý zvon byl dán zvonaři a jeho cena byla odečtena od ceny nového zvonu o váze 98 kg, na nějž se doplatilo 89 zl. Farář rozhodl, aby byl odlit ještě jeden, menší zvon, aby měl kostel celkem tři. Za 90 zl. pořízených sbírkou byl zakoupen ještě 86 1/2liberní zvon, oba odlila firma Hiller v Brně. Větší byl odlit ke cti a slávě moravských apoštolů sv. Cyrila a Metoděje, jejichž obrazy nesl spolu s nápisem: Sv. patronové morav. orodujte za nás 1883. Menší zvon z měděné zvonoviny vážil 47 kg při spodním průměru 43 cm, nesl obraz Nejsvětější Trojice a nápis: Ke cti a chvále nejsv. Trojice Boží farníci 1883. Oba zvony byly slavnostně zavěšeny 7. 10. 1883 na slavnost Růžencové Panny Marie za přítomnosti velkého množství lidí, i z jiných farností. Zvony byly přivezeny dráhou do Luk a ozdobené přivezeny do Vysokých Studnic, kde se konala mše s kázáním o významu zvonů v církvi, zakončená slavnostním Te Deum. Oba zvony, posvěcené brněnským biskupem Františkem Bauerem během jeho návštěvy farnosti v červenci 1886, byly r. 1917 rekvírovány pro vojenské účely.⁵⁸

Velmi málo je toho známo o varhanách. Není jasné jaké a zda vůbec zde v 17. a 18. století nějaké byly, první zmínka je z r. 1804, kdy ve studnickém kostele stály varhany přenesené z kláštera servitů v Jaroměřicích nad Rokytnou, zrušeného r. 1785.⁵⁹

POZNÁMKY

- 1 Druhá část bude uveřejněna v příštím čísle VSV a navazovat bude těmito tématy: kaple v Kozlově, menší sakrální stavby, majetek kostela, příjmy kaplana, pomocníci kaplana při výkonu duchovní správy, kostelní konkurenční výbor, mše, poutě, vizitace, biřmování, výuka náboženství, péče o chudé, farní písemnosti a pečeti, pamětihodné události.
- 2 Archivní fond Farní úřad (FÚ) Vysoké Studnice je uložen ve Státním okresním archivu (SOkA) v Jihlavě. Fond uspořádal a v r. 1961 inventář napsal Vojtěch Cvek. Inventář obsahuje 93 inv. č. z let 1770-1949, fond tvoří 12 úředních a 49 účetních knih, 6 podacích protokolů a jen 1 karton spisů. Dva svazky pamětních knih z let 1796-1906 a 1907-současnost zůstávají dosud na FÚ.
- 3 Gregor WOLNY, *Kirchliche Topographie von Mähren*, II. Abteilung, III. Band, Brünn 1860, s. 199-200; týž, *Die Markgrafschaft Mähren*, VI. Band, Brünn 1842, s. 623-624; Alois Josef PÁTEK, *Okresní hejtmánství jihlavské*, Velké Meziříčí 1888, s. 110-113; týž, *Jihlavský okres*, Brno 1901, s. 221-223.
- 4 Lokální kostel byl menší kostel s farními právy, podřízený některému většímu farnímu kostelu, obvykle v chudém a řídkěji osídleném kraji. Srov. Jan JANÁK - Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*, Praha 1989, s. 227; *Ottův Slovník naučný* (OSN), XVI. díl, s. 277; Rudolf ZUBER, *Osudy moravské církve v 18. století*, Praha 1987, s. 201. Termín „lokálie“ vysvětluje podrobněji Riegrův *Slovník naučný*, IV. díl, Praha 1865, s. 1372: „Lokálie (z lat. localis animarum cura), tolik co místní duchovní správa, která záležela z kaplana při jisté kapli ustanoveného, od faráře závislého později však samostatným učiněného, aniž byl plného farářského obročí (kongruy) dostal. Zdá se, že taková duchovní správa zpočátku jen jedním místem se omezovala, k němuž pak časem i jiné dědiny přidávaly se. Duchovní na takovém skrovném obročí stanovený slove lokalista; ale má úplně všechna práva i povinnosti farářské. Poněvadž pak nenese služné lokalistů někde ani tolik, aby slušně mohl živ býti, jali se biskupové v posledním čase doplňovati obročí lokalistů na 400 zl., a tím měniti lokálie na fary.“ Rozdíl mezi lokálií a farou pomínul až počátkem r. 1888, když z hlediska titulturního přestal již r. 1869. Srov. Mojmír ŠVÁBENSKÝ, *Územní vývoj brněnské diecése*, Brněnský archivní věstník, 1959, č. 2, s. 23, pozn. 4.
- 5 Moravský zemský archiv (MZA) Brno. F 161 Velkostatek Jamné 1678-1944, úvod k inventáři.
- 6 Václav RICHTER, *K nejstarším dějinám Luk n. Jihl.*, ČSPS, XLVI, 1938, s. 210-214; *CDM XI*, s. 99, č. 110; tamtéž, s. 107, č. 118.
- 7 *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 11,40. Svátek Nejsvětější Trojice = neděle po Soslání Ducha svatého, Soslání Ducha sv. = 50. den od zmrtvýchvstání Páně. Křížové dny (rogationes, rogationum dies) = pondělí, úterý a středa po neděli křížové (Rogate), neděle Křížová = 5. neděle po Velikonocích. Kdy se Vysokých Studnicích slavilo posvícení, není známo. Pravděpodobně se jednalo o tzv. císařské posvícení, stanovené císařem Josefem II. obecně na neděli po sv. Havlu (16.10.).
- 8 Srov. např. A. J. PÁTEK, *Okresní hejtmánství jihlavské*, s. 110; J. S. (=Josef SOJKA), *Z minulosti našich vesnic*, Hlas domova 1, 1940, s. 43. Sojkou zmiňované Studnice, připomínané v *CDM VII*, s. 297-298, č. 409 k r. 1342 zcela jistě nelze ztotožnit s Vysokými Studnicemi.
- 9 O nedostatečné farní síti srov. Rudolf DVOŘÁK, *Dějiny markrabství moravského*, II. díl, Brno 1906, s. 353-354; R. ZUBER, *Osudy moravské církve*, s. 185-187.
- 10 K vývoji hranic brněnského biskupství srov. Alois HRUDIČKA, *Topografie diecése brněnské*, Brno 1908, s. 10; M. ŠVÁBENSKÝ, *Územní vývoj brněnské diecése*, s. 11-23.
- 11 R. DVOŘÁK, *Dějiny markrabství moravského*, s. 361; *OSN*, XVI. díl, s. 988-989, hesla Matice náboženská a Náboženská matice moravská.
- 12 J. JANÁK - Z. HLEDÍKOVÁ, *Dějiny správy*, s. 227.
- 13 SOkA Jihlava, FÚ Luka nad Jihlavou, inv. č. 2, pag. 107-108.
- 14 *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 75; *Pamětní kniha*, II. díl, pag. 10.
- 15 *Historický místopis Moravy a Slezska 1848-1960*, sv. XI, Ostrava 1988, s. 66, 82, 87. Ve Vysokých Studnicích stálo 60 domů, v Kozlově s Rytířskem 81 (74+7), ve Věžnicích 46, tj. celkem 187. Jako 188. dům připočítáváme Bažantnici, patřící k Lukám.
- 16 Součty za celou farnost z let 1794-1844 viz in: *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 77-79. V knihách kostelních účtů najdeme počty z jednotlivých vsí z let 1839-1865. Srov. SOkA Jihlava, FÚ Vysoké Studnice, inv. č. 13, passim; tamtéž, inv. č. 14, passim.

- 17 V období 1794-1844 přibýlo nejvíce lidí v letech 1830-31 (106), naopak nejvíce ubylo v letech 1829-30 (87). Vysvětlení je nutno zřejmě hledat ve střídající se vysoké porodnosti na jedné a vysoké úmrtnosti na druhé straně.
- 18 Srov. pozn. 15
- 19 SOKA Jihlava, FÚ Vysoké Studnice, inv. č. 75, kart. 1.
- 20 *Příhlášky k evangelickým církvím na základě povolení tolerančního patentu v letech 1781-1782*, Země Morava, Kraj II Jihlava, Praha 1987, s. 132,146-147, ed. Synodní rada Českobratrské církve evangelické.
- 21 MZA Brno, C 17 Sběrka pozemkových knih, inv. č. 9308, passim; Knihy kostelních účtů (srov. pozn. 16) udávají pro léta 1839-67 také počet Židů v jednotlivých vsích, chybí údaje z r. 1845.
- 22 R. ZUBER, *Osudy moravské církve*, s. 183; J. JANÁK - Z. HLEDÍKOVÁ, *Dějiny správy*, s. 227.
- 23 G. WOLNY, *Kirchliche Topographie*, s. 196; *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 14,47.
- 24 Kooperátor = pomocný kněz farářův v rozsáhlé farnosti; kaplan.
- 25 G. WOLNY, *Kirchliche Topographie*, s. 89,200; *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 14,48-49.
- 26 G. WOLNY, *Kirchliche Topographie*, s. 96,200; *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 14,48-49.
- 27 G. WOLNY, *Kirchliche Topographie*, s. 200; *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 14,49. Svě jméno píše do r. 1830 ve tvaru Purgina, někdy též Burgina. V r. 1990 byl do Purdinova hrobu pohřben poslední vysokostudnický farář Jiří Procházka. Původní kříž byl odstraněn, na nově pořízené kamenné desce však je uvedeno i Purdinovo jméno. Od té doby (1990) není fara obsazena, duchovní správu vykonává farář v Lukách nad Jihlavou.
- 28 G. WOLNY, *Kirchliche Topographie*, s. 200; *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 14,48.
- 29 A. J. PÁTEK, *Jihlavský okres*, s. 222. Jiří Palkovič (1763-1835), kanovník ostráhomský, byl jedním z čelných představitelů Bernolákovy školy. překládal a vydával divadelní hry a Svaté písmo Starého i Nového Zákona. Srov. *OSN*, XIX. díl, s. 110.
- 30 Františka STRÁNECKÁ, *Z pohoří moravského*, Velké Meziříčí 1886, s. 147-154. Téměř celou povídku přetiskl A. J. PÁTEK, *Okresní hejmanství jihlavské*, s. 110-112, od něho ji přepsal do pamětní knihy Cyril Mašíček, farář ve Vysokých Studnicích v letech 1903-17, který se velmi zajímal o historii farnosti. Srov. *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 51-53.
- 31 *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 53.
- 32 *Pamětní kniha*, II. díl, pag. 263.
- 33 *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 14,50.
- 34 *Catalogus venerabilis cleri dioeceseos Brunensis*, Brunae 1871, s. 219.
- 35 Viz pozn. 33.
- 36 Viz pozn. 33.
- 37 Administrátor = správce; zástupce ustanovený ke správě cizího majetku, k zastupování nějakého úřadu nebo hodnosti. Farním administrátorem byl nazýván výpomocný kněz, který býval přidáván faráři neschopnému k vedení duchovní správy. Měl stejné povinnosti jako farář v obsazeném beneficiu. Srov. *OSN*, I. díl, s. 216.
- 38 Srov. MZA Brno, E 67 Matriky, FÚ V. Studnice, příslušné sv.; SOKA Jihlava, Obecná škola Kozlov, *Pamětní kniha 1886-1929*, neuspoř., nefol., kap. 16.
- 39 *Pamětní kniha*, II. díl, pag. 75. Vladimír URBÁNEK uvádí dokonce 32 vsí. Srov. týž, *S kostelního vršku*, Od Horácka k Podyjí XI, 1933-34, s. 24-25.
- 40 V. URBÁNEK, *Marnost* (báseň). *Jihlavské listy*, 1934, č. 5, s. 2; *Studnický kostelíček* (píseň), tamtéž; Fr. Kostka, *O studnickém kostelíku* (pověst), *Vlastivědný sborník kraje jihlavského 1*, 1922-23, s. 29.
- 41 A. J. PÁTEK, *Jihlavský okres*, s. 221; *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 40. Nápis však není opsán přesně. Prakticky s těmiž chybami ho přepisuje i L. ŠPIČKA, *Něco z minulosti kostelíku ve Vys. Studnicích*, *Vlastivědný sborník kraje jihlavského 1*, 1922-23, s. 28. Šedivý vápencový kámen je v prostřední části silně popraskán a bezpečně lze dnes přečíst tato slova:

DER
HOCH EDLGEBOHRNER RITTER
HERR JOHANN CHRYSSTOPH RZIKOWSKY VON
DOBRTSCHITZ [---] HERRSCHAFT WIESE [---]
STUDNITZ DER [---] HISPANIEN ZU HUNGARN
UND BOHEIMB KÖNIG [---] HAUBT MANN DES IGLAW
CREYSS [---] ...REN

- 42 *Pamětní kniha*, II. díl, pag. 72. Oba nápisy patří k sobě a tvoří shora dolů nápis jediný: Ke slávě a úctě Nejsvětější Trojice upravil vysoce urozený rytíř pan Jan Kryštof Říkovský z Dobřčic, římského císařského také v Hispánii, Uhrách a Čechách královského Majestátu královský hejtman Jihlavského kraje v markrabství moravském. Chronogram v latinském nápisu udává letopočet 1718.
- 43 K popisu a stavebnímu vývoji kostela srov. především: *Pamětní kniha*, II. díl, pag. 72-74,77; Památkový ústav v Brně, Archiv bývalého Památkového ústavu pro Moravu a Slezsko v oddělení dokumentace, evidenční památkové listy.
- 44 Paramenty jsou tkaniny ze zlatých a stříbrných nití používané k ozdobě nádherných mešních rouch při katolických bohoslužbách.
- 45 C. Mašíček vyslovil domněnku, že hřbitov mohl být založen již v r. 1605, zároveň s kaplí. Oporou mu je nálezný zalděného vchodu na hřbitov, nacházejícího se v severní zdi přímo proti zalděnému vchodu do kostela, objeveného při otloukání omítky z hřbitovní zdi v r. 1908. Srov. *Pamětní kniha*, II. díl, pag. 75. Písemně nelze existenci hřbitova před r. 1720 prokázat, je pro tuto dobu velmi nepravděpodobná.
- 46 *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 154. Václav Vrbický byl komorníkem u arciknížete Františka Karla (1802-78), syna rakouského císaře Františka I. (1768 - 1835). Jeho zemřelými rodiči byli Václav Vrbický, lesní na penzi, a Kateřina Vrbická.
- 47 O hřbitově srov. kromě jiných článků hlavně: *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 12; *Pamětní kniha*, II. díl, pag. 74-75, 263-265.
- 48 G. WOLNY, *Kirchliche topographie*, s. 199. Opis nadační listiny ze 3. 5. 1720 in: *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 57-59.
- 49 *Pamětní kniha*, II. díl, pag. 263.
- 50 Epištolní strana kostela je strana vpravo od oltáře při pohledu čelem k němu. Strana vlevo se nazývá evangelijní.
- 51 O hřbitovních kaplích srov. pozn. 47
- 52 *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 155-156.
- 53 Tabernákl = svatostánek, sanktuárium, tj. zalděná skříňka spojená s oltářem, v níž jsou uchovávány posvěcené hostie.
- 54 A. Šrámek (nar. 20. 5. 1707 v Polné) maloval oltářní a kostelní obrazy v Polné a okolí. Pro kostel sv. Bartoloměje v Lukách n.J. namaloval oltářní obrazy Sv. Barbora (1769) a Sv. Kateřina (1771). Rok jeho smrti literatura neudává. Srov. *ČMorMuz VI*, 1906, č. 21, s. 170; *Polná 1242-1992*, Brno 1992, s. 206-207.
- 55 O oltáři srov. hlavně: G. WOLNY, *Kirchliche topographie*, s. 200; *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 157. Účet A. Rabuskyho s nákresem oltáře a další spisy o opravách kostela v letech 1886-88 se dochovaly v SOKA Jihlava, Okresní stavební archiv, Vysoké Studnice, stavební spisy církevní.
- 56 Nápisy na všech zvonech včetně typu písma přepisujeme přesně podle *Pamětní knihy*, II. díl, pag. 54-55. Nelze ověřit, zda typ písma odpovídal realitě.
- 57 SOKA Jihlava, FÚ Vysoké Studnice, inv. č. 68 - nedat. koncept J. Lojka k I. dílu pamětní knihy, kart. I.
- 58 O zvonech srov. hlavně: *Pamětní kniha*, II. díl, pag. 52-55. 1 centnýř (vídeňský) = 56 kg, 1 libra (vídeňská) = 1/100 centnýře = 0,56 kg.
- 59 *Pamětní kniha*, I. díl, pag. 231. Odkaz k r. 1804 je odkazem k dnes neexistujícímu inventáři vysokostudnické farnosti. Byl pořizován patrně ve stejné době jako inventář loucké farnosti z let 1804 - 1866, který se dochoval (srov. pozn. 13).

1. Kostel Nejsvětější Trojice ve Vysokých Studnicích od jihovýchodu.

2. Kostel ve Vysokých Studnicích od západu. Zleva věž s hlavním vchodem, vstup na kůr, sakristie a kaple na jihovýchodní straně kostela.

3. Kostel od jihozápadu.

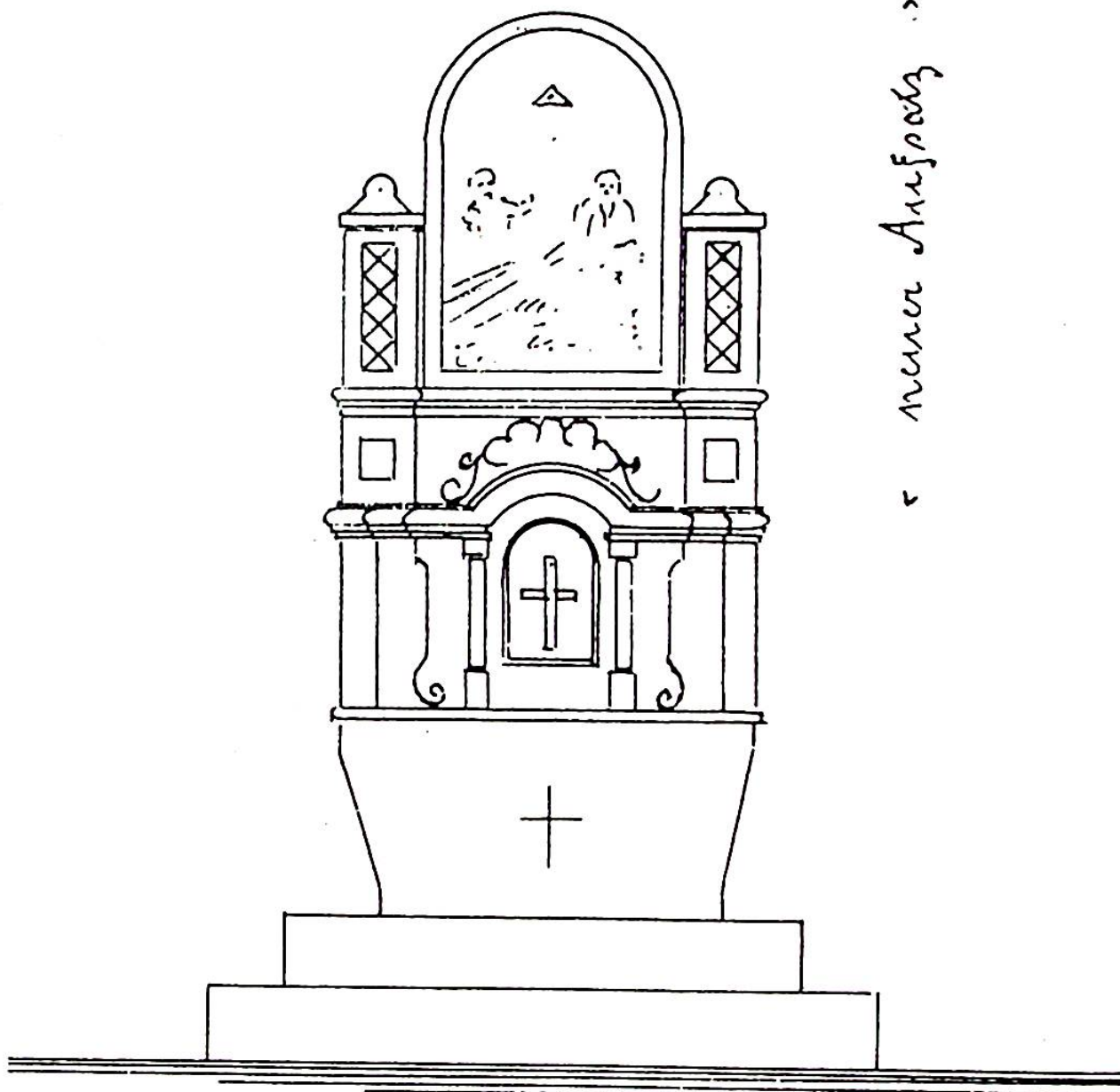
4. Znak Jana Kryštofa Říkovského rytíře z Dobřic nad hlavním vchodem do kostela.
Mezi římsou a znakem deska s německým nápisem, vpravo rustikování na nároží.

5. Zazděný portál s bývalým bočním vchodem na severní straně kostela.

Foto autor

Hochaltar der Religionsfondskirche in Hochstudenitz

• neuer Aufsatz •

Jylov 11. Mai 1888
[Signature]

6. Hlavní oltář v kostele Nejsvětější Trojice ve Vysokých Studnicích po renovaci v r. 1888.
Zmenšeno v poměru 1:50.

Pfarrgemeinde Vysoké Studnice (Hochstudnitz) in den Jahren 1784-1888
(I. Teil)

Vlastimil Svěrák

Pfarrgemeinde Vysoké Studnice befindet sich in Westmähren, östlich von der Stadt Jihlava. Von ihrer Entstehung im Jahre 1784 bis zum Jahre 1952 war sie in das Dekanat in Měřín im Brüner Bischofssitz zuständig. Die Pfarrgemeinde umfaßte immer 4 Dörfer, und zwar V. Studnice, Kozlov, Věžnice und Rytířsko. Von dem 13. Jahrhundert bis zum Jahre 1784 gehörten diese Dörfer zum Pfarramt Zum Heiligen Bartholomäus in Luka. In der Pfarrgemeinde lebte in den Jahren 1784 -1888 nur die tschechische Bevölkerung, die der katholischen Konfession anhörte, und jahrelang lebte eine jüdische Familie in V. Studnice und eine in Kozlov.

Die Pfarrgemeinde wurde als lokales Pfarramt unter der Regierung Josef des II., der sich bestrebte, die Pfarrorganisation zu stärken, gegründet. Zum Patron dieses Pfarrbezirkes wurde der Religionsverein. Der Seelsorger war der Priester, der Lokalkaplan und vom Jahre 1869 Pfarrer titulierte wurde. Von 7 Geistlichen verwaltete Jan Purdina (1817-1869) die Pfarrgemeinde am längsten. Als der einzige von ihnen starb in dieser Pfarrgemeinde und wurde hier begraben. Die Pfarrkirche in V. Studnice ließ der Besitzer der Herrschaft Luka Šalamoun Grün von Stürzenberg als eine protestantische Kapelle im Jahre 1605 aufbauen. Nach dem Abschluß des Dreißigjährigen Krieges wurde die Kapelle in die katholische verwandelt und der Dreifaltigkeit geweiht. Zu dem bedeutenden Wohltäter dieser Kapelle wurde Jan Kryštof Říkovský, Ritter von Dobřice, Besitzer der Herrschaft Luka und Hauptmann des Iglauer Kreises. In seinem Auftrag wurde der Turm in den Jahren 1718-1720 ganz rekonstruiert, woran zwei Inschriften und Wappen der Familie Říkovský an der Turmfront erinnern. In der Nähe der Kapelle wurde der Friedhof mit 3 Kapellen im Jahre 1720 gegründet. Bis zum Jahre 1784 begrub man hier aber nur selten, die Gestorbenen wurden am meisten bei der Kirche in Luka begraben. Die Turmglocken wurden in den Jahren 1610, 1719 und noch zwei im Jahre 1883 angeschafft. Das Pfarrhaus wurde im Jahre 1786 aufgebaut. Im Jahre 1888 wurden alle lokalen Pfarrämter in Mähren aufgelöst und zu Pfarrbezirken erhöht.

Übersetzt von Renata Pisková

Adresa autora:

PhDr. Vlastimil Svěrák, Státní okresní archiv, Hluboká 1, 586 01 Jihlava